

2209 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

De Rijksgrens in de Maas tussen Nederland en België wordt gevormd door de thalweg, welks ligging, evenals bij alle andere grote rivieren, door natuurlijke oorzaken enigszins aan verandering onderhevig is. Deze thalweg vormt tevens de grens tussen het veld van de Staatsmijnen en dat van de mijnen aan de overzijde van de Maas in België.

Van mijnbouwkundig oogpunt uit gezien, is het noodzakelijk ten behoeve van de exploitatie dezer mijnvelden een ondergrondse bedrijfs grens vast te stellen, welke onveranderlijk is.

Aan elkaar grenzende mijnvelden dienen immers ter wille van luchtverversing en waterlozing en ter vermindering van giftige en ontplofbare gassen streng van elkaar te zijn gescheiden. Hiertoe is in het Mijnreglement 1939 en in de overeenkomstige Belgische voorschriften de bepaling opgenomen, dat aan beide zijden van de grens tussen twee mijnvelden een z.g. grensmuur van 20 meter onaangetast dient te blijven.

De grens tussen twee mijnvelden en a fortiori die tussen mijnvelden in twee verschillende landen moet dus onveranderlijk zijn. In het onderhavige geval is dit niet gewaarborgd, aangezien de grens afhankelijk is van veranderingen in het bed van de Maas.

Reeds in 1935 zijn dan ook besprekingen ingeleid om tot een van de Rijksgrens onafhankelijke bedrijfs grens te komen. Deze besprekingen hebben in 1937 geleid tot berekening van de coördinaten van enige knikpunten van de voor te stellen bedrijfs grens. Deze berekeningen werden uitgebreid over de gehele lengte van de bedrijfs grens en kwamen gereed in 1946.

Met de berekende waarden verklaarden de belanghebbende mijn-directies, alsook de beide Waterschapsdiensten en de diensten van het Staatstoezicht op de Mijnen, zich accoord.

Bij de vaststelling van deze grens is tevens rekening gehouden met het verlangen de betrokken mijnvelden volgens een minder bochtige lijn dan het bed van de Maas te begrenzen. Mijnbouw langs een bochtige grens is zeer bezwaarlijk; de ondergrondse werken moeten immers in ieder geval langs rechte lijnen eindigen, hetgeen bij een bochtig verloop van de grens tot gevolg zou hebben, dat veel steenkool verloren gaat.

Ten einde de desbetreffende aangelegenheid tot een einde te brengen, werden de besprekingen voortgezet door de hierbij betrokken Departementen. Deze besprekingen hebben geleid tot het ter goedkeuring aangeboden verdrag.

Ter toelichting van artikel 2 van het onderhavige verdrag moge dienen, dat de exploitatie der mijnvelden van invloed zal zijn op de Maasbedding door het doen optreden van verzakkingen en verschuivingen, hetgeen een voorziening te dezer zake nodig maakt.

Ingevolge artikel 10 der overeenkomst van 8 Augustus 1843 (opgenomen in *Staatsblad* no. 12 van 1844) mogen geen werken van offensieve aard, welke de loop des strooms veranderen en daardoor aan de tegenover liggende oever schade zouden kunnen veroorzaken, worden aangelegd dan met gemeen overleg der beide Mogendheden.

Voor zover de ondergrondse exploitatie enige aantasting van de oevers tengevolge kan hebben, moet het gemeen overleg te dien aanzien tot uitdrukking worden gebracht.

Artikel 12 van het tractaat van 12 Mei 1863 (opgenomen in *Staatsblad* no. 118 van 1863) bepaalt, met uitbreiding der bepalingen van artikel 10 der conventie van 8 Augustus 1843, dat op een afstand van minder dan 150 el uit de thalweg van de Maas, waar zij de grens-scheiding vormt, geen werk zal mogen worden aangelegd, dat invloed zou kunnen uitoefenen op de stroom en daardoor de tegenover liggende oever benadelen, dan met gemeen goedvinden der beide Regeringen. Met het oog op de aanzienlijke verzakkingen, welke zijn te verwach-

ten, zal het nodig zijn op beide oevers werken uit te voeren ten behoeve van het watervrij houden der aangrenzende terreinen. Daarbij zou het een bezwaar vormen, wanneer deze werken, eenmaal aangevangen, te eniger tijd door verschuiving van de thalweg binnen de in voornoemd artikel 12 bedoelde afstand zouden komen te liggen, waardoor zij in het gemeen overleg zouden moeten worden betrokken. Anderzijds zou het een bezwaar zijn, wanneer de verbeteringswerken, welke door het winterbed van de Maas in gemeen overleg zouden zijn ontworpen, door verschuiving van de thalweg voor enig gedeelte aan dat overleg zouden worden onttrokken. Stabilisatie van de lijnen, waarbinnen gemeen overleg nodig is, is daarom gewenst. Dit is geregeld in lid 1 van artikel 2 van het onderhavige verdrag.

Nochtans moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid, dat de thalweg zich in belangrijke mate zou verplaatsen en daardoor de tot stand gebrachte stabilisatie niet houdbaar zou blijken. Te dien aanzien kan aansluiting worden gezocht bij artikel 11 van de overeenkomst van 8 Augustus 1843, hetwelk de gevolgen van calamiteuze beddingverleggingen regelt. Hiertoe dient artikel 2, lid 2.

Lid 3 regelt de uitvoering van werken, welke in gemeen overleg nodig worden geoordeeld om te voorkomen, dat ten gevolge van de ontginning ontoelaatbare waterstaatkundige toestanden ontstaan. Aangezien het niet mogelijk zal zijn te bepalen in hoeverre de exploitatie van de Staatsmijn Maurits enerzijds en van de „Société Anonyme des Charbonnages de Limbourg-Meuse” anderzijds oorzaak is van de noodzakelijkheid van het uitvoeren van werken, als bedoeld in lid 3, is in lid 4 bepaald, dat de kosten van deze werken door beide mijnen gezamenlijk, ieder voor de helft, zullen worden gedragen.

In dit verdrag wordt de Rijksgrens, zoals deze in de overeenkomst van 8 Augustus 1943 tussen Nederland en België is vastgesteld, ongewijzigd gelaten, doch voor de mijnen een rechtlijnig gebroken lijn als bedrijfs grens aangenomen.

De oppervlakten, die aan beide zijden van het ondergronds ge-projecteerde verloop van de bovengrondse Rijksgrens zullen worden geruild, komen in grootte ongeveer met elkaar overeen.

De rechtsgevolgen van dit uitwisselen van ondergronds grondgebied zijn in artikel 5 geregeld. Als punt van uitgang werd hiervoor gesteld, dat de rechtstoestand van de desbetreffende tussen de Rijksgrenzen en de ontginningsgrenzen liggende gedeelten wordt beheerst door de wetten en bepalingen van de Staat, in welks gebied de in die gedeelten gedolven kolen aan de oppervlakte worden gebracht. Ondergetekenden wijzen er op, dat een regeling in zake de toepasselijkheid van in een der nabuurstaten geldende wetgeving op in de andere Staat gelegen ondergronds mijngebied niet nieuw is in ons rechtsbestel, hetgeen blijkt uit het met genoemd artikel grotendeels overeenkomend artikel 4 van het Verdrag met Duitsland, houdende vaststelling van een ontginningsgrens voor de aan beide zijden van de grens langs de Worm gelegen steenkolenmijnen (*Wet van 2 November 1939, Staatsblad* no. 30).

Met het bepaalde in artikel 6 is er in voorzien, dat steeds vroegtijdig kennis kan worden genomen van alle ondergrondse voorbereidings- en ontginningswerken ter weerszijden van de bedrijfs grens.

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
STIKKER.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
H. H. WEMMERS.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.